

Vragen 1, 2 en 3

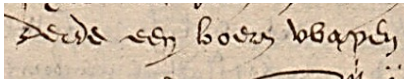
Eerder, maar minder uitgebreid, gepubliceerd in **Blazoen 8 (3) 2022: 108**

Drie vragen: boerenwapen, Betuwe-wapen en het wapen van Jacoba van Beieren

Zoals eerder vermeld, heeft Buchelius in de eerste helft van de zeventiende eeuw vele middeleeuwse en zestiende eeuwse documenten overgeschreven/samengevat. Daarnaast tekende hij de zegels, zoals hij ze onderaan de documenten vond, na. Kortom een prachtige bron van middeleeuwse en zestiende eeuwse gegevens. Af en toe gebruikte hij termen of verwijzingen, waarvan ik hier drie laat volgen.

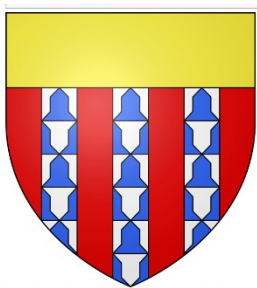
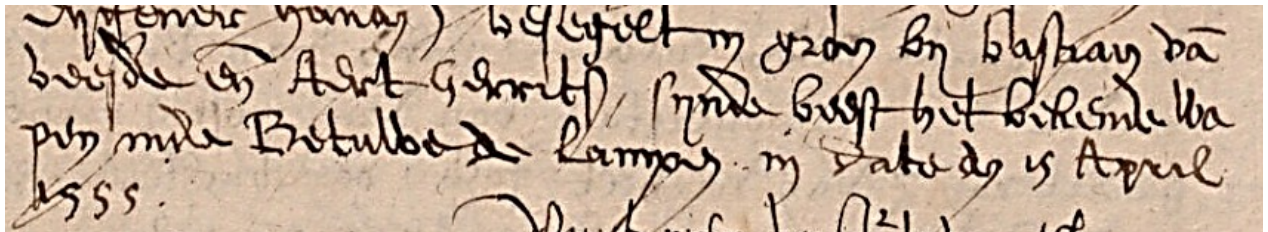
In Band 17 vond ik:

A1. **Boerenwapen** (blz 136). Voor een document uit 1577 geeft hij aan dat er drie zegels zijn: 1. *Het eerste zegel van Kaerl van Lynden, amptman ende richter in de OverBetuwe: een cruys met een helmteken.* 2. *Johan van Renesse: schilt mit helm[teken] ende croon gehouden by 2 leuwen.* 3. *Het Derde een boeren wapen.* Wat is een boerenwapen?

Misschien een wapen van een niet hooggeplaatste persoon. Of een wapen dat slechts uit een schild bestaat?

B1. **Betuwe-wapen** (blz 161 e.v.): een document uit 1500 verwijst Buchelius naar *Het bekende wapen inde Betuwe met de lampen*. “Met de lampen” zal “vair” betekenen. Welk wapen is dit? Misschien “Chastillon” of “Châtillon”?

La Maison de Châtillon
Wikimedia Commons

Polderdistrict Betuwe
heraldry of the world.

In beide wapens zien de blauwe vairklokjes er als lampen(kappen) uit. De witte vairklokjes zien eruit als op hun kop staande lampen.

3. De plaatsing van de kwartieren in het wapen van Jacob van Beieren (1419) (blz 86):

Zegel 1 toont het wapen van *Jan byde gn. G. hertoge van Loteric, ende van Lymborch, Marckgr[ave] des heylich Ryn, Grave van Heneg.[ouwen], Holl[an]' van Zeelant, h.[eer] van Vrieslant*: gevierendeeld, 1 en 4. drie lelies (van Lotharingen), 2 en 3. een leeuw (Limburg)

Zegel 2 toont het wapen van *Jacoba van Beieren*: gevierendeeld met elk kwartier gedeeld. Bij haar zegel is de plaatsing van de kwartieren ongebruikelijk. Kwartier 1 en kwartier 3 (van Lotharingen) tonen dezelfde plaatsing, maar die in kwartieren 1 en 3 zijn gewisseld. Hetzelfde komen we tegen bij de kwartieren 2 en 4 (van Beieren en van Henegouwen-van Holland). Geeft deze ongebruikelijke plaatsing aan dat alle kwartieren en dus ook de titels gelijkwaardig zijn?

Anton C. Zeven, Wassenaar.
anton.\zeven@hetnet.nl

Het onderstaande als toelichting, maar moet NIET GEPUBLICEERD worden.

Ende Jacob. byder selver gn. hertoginne etc doen cont – hebben Wy onse zegelen aen desen brief doen hangen. Gegeven in onse stat van Brussel 4 dage in December Int. iair o.h. 1419 = 4 december 1419.

In rode wasse an dubbelde sterten.

ACZ: Jacob = Jacoba? Loteric = Lotharingen.

in roden wasse an dubbelden sterten

Jan hertog van Lotric etc

Jan hertog van Lotric etc: gevierendeeld, 1 en 4. drie lelies (Loteric/Lotharingen), 2 en 3. een leeuw (Brabant of Limburg). Schildhouders: rechts een staande everzwijn, links een staande stier. Helmteken: een lelie. Omschrift: ----HAN.DEL----DUCIS.FESTE---

Jacoba van Beyeren

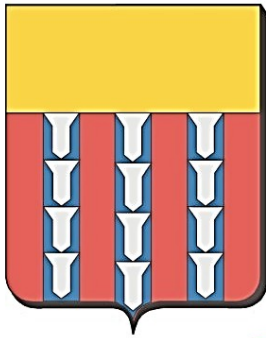

Jacoba van Beyeren: gevierendeeld, I. gedeeld, A. drie lelies (Lotharingen), B. een leeuw (Brabant of Limburg), II. gedeeld, A. geruit (Beieren), B. gevierendeeld, in elk veld een leeuw (Henegouwen-Holland), III. als I beide velden omgewisseld, IV. als I, maar velden gewisseld. Boven het schild steekt de half naar rechtsgewende kop van een zwijn uit. Omschrift: SI.JACOBE.DEI GRA.LOTAR.BRAB.LIMB. DUCISSE. VAN.HOLL.ZEL.COMITESSE DNE VRIES = zegel van Jacoba bij de genade Gods hertogin van Lotharingen, Brabant en Limburg, gravin van Holland,

Zeeland en Vrouwe van Vriesland.

ACZ: Beieren moet schuingeruit zijn. Ongebruikelijk is dat de kwartieren 1 en 3 een gelijke achtergrond hebben, en eveneens kwartiere 2 en 4. Betekent dit dat kwartieren 1 en 2 aan

elkaar gelijk zijn. Geeft het omwisselen van de velden in de kwartieren aan, dat de twee subkwartieren van een kwartier aan elkaar gelijk zijn.

Chatillon

Bronvermelding

- **Registratiecode:** HDATNL003831
- **Titel:** Chatillon
- **Familienaam**
 - Chatillon
- **Wapen:** in rood drie palen van vair en een gouden schildhoofd
- **Wapenvoerder**
 - **Bron:** CBG, Wapenkaart van Pieter Gillissen te Middelburg. Wapens der Edele en Ridderschappe van Zeelandt;

